

Nieuwsbrief 35 van de zwerfsteengroep maart 2010

Op 22 maart was onze thema avond gewijd aan agaten.

De naam agaat is afgeleid van de rivier Achaten op Sicilië waar het betreffende gesteente werd ontdekt door Plinius.

Er bestaan meerdere theorieën over het ontstaan van agaten.

Zoals de behangseltheorie en de sferoliettheorie; zie hiertoe het artikel van Landmessen in Gea 92-3

Agaten zijn een geliefd verzamelobject, ze komen in het zuidelijk grind vrij talrijk voor, de herkomst is het Nahe gebied, het beroemde Idar-Oberstein. Maar wellicht ook een enkele vondst uit het Odenwald of uit het Zwarte Woud. Beroemde vindplaatsen waren Lathum en Azewijn. Jaap heeft een agaat uit Azewijn van 5 kg. Uit de nog actieve groeves bij Arcen, Wemb, Kalkar en Vrasselt stammen ook heel wat agaten in onze collecties. Louis won enkele jaren geleden de mooiste vondst prijs met een fraaie agaat uit Kalkar. Veel agaten tonen als ze gezaagd en geslepen zijn een schitterend kleuren en lijnenpatroon.

Rob had een aantal dozen met agaten meegebracht, allemaal gezaagd en geslepen door zijn vader, prachtig spul.

Een bijzondere vondst was een agaat met in de kern een stuk galeniet.

Er zijn veel fantasie namen in omloop voor diverse agaattypen: zoals bandagaat, vestingagaat, Uruquay-agaat, ogenagaat, mosagaat, kantagaat enzovoort.

In het oostelijk grind komen ook agaten voor, veelal wat minder fraai dan de zuidelijke exemplaren. De agaten uit het oostelijk grind stammen uit Saksen, de Lausitz. In Wilsum en omgeving zijn ze redelijk te vinden.

Agaten in het noordelijk materiaal zijn een stuk zeldzamer.

Ze desintegreren uit Öje diabazen. Ook bestaat er een zeldzaam conglomeraat dat is opgebouwd uit agaten: het Transtrand conglomeraat afkomstig uit NW-Dalarna in Zweden. Deze steen is zo zeldzaam dat niemand van de zwerfstenengroep er een heeft.

Op beurzen worden veel agaten aangeboden uit onder andere Mexico, Brazilië, India, Australië en Polen.

Leuke bijzonderheden uit de collectie van Conny: ge-agatiseerd dinosaurusbot uit Utah, ge-agatiseerd koraal uit het oligoceen van Florida, turitella-agaat en agaatzand uit Namibië.

Agaat, gezaagd en geslepen
vindplaats Arcen
gevonden in 1988
collectie J.Dreef

Literatuur:

- Achate door Johan Zenz en anderen
- Het Keienboek 4-e druk door P. van der Lijn
- Gea:
1992-3 Het ontstaan van agaat door M. Landmessen
- Grondboor en Hamer:
1956 agaat als zuidelijke zwerfsteen door G. Bout
- Lapis-extra nr 19: Achat

J.D.